

Helse- og omsorgsdepartementet
postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:

PMORK
S12/105342

Arkivnr:

F00 &13
L216365/12

Dato:

25.07.2012

Ved henvendelse vennligst oppgi referanse S12/105342

Høring; NOU 2011:17, Når sant skal sies om pårørendeomsorg - fra usynlig til verdsatt og inkludert

Det vises til brev av 06.03. 2012.

Som et ledd i høringsprosessen i Asker kommune ble saken forelagt eldrerådet og komité for helse- og omsorg. Saksfremlegget utarbeidet av rådmannen følger vedlagt (vedlegg 1).

Eldrerådet gjorde i møte 16.05. 2012 slikt vedtak:

1. *Eldrerådet tar til orientering at kommunen har mottatt til høring NOU 2011:17 – Når sant skal sies om pårørendeomsorg.*

Eldrerådet går inn for følgende modell, der man anbefaler følgende hovedgrep:

1. *Utvide pleiepengeordning med inntil 20 – 50% pleiepenger til foreldre med barn under 18 år som har alvorlige lidelser*
2. *Ny forsterket kommunal omsorgsstønad med nasjonale satser. Den foreslåtte ordningen skal erstatte dagens hjelpestønad og omsorgslønn.*
3. *Lovfestet pårørendestøtte i kommunene med tiltak so verdsetter og inkluderer de pårørende og kvalitetssikrer tjenesten.*

Til dette vil Eldrerådet tilføye: Med overnevnte ordning må det følge med øremerkede midler til kommunen.

2. *Eldrerådet vil se utredningens forslag i sammenheng med behandlingen av sak om planlegging av omsorgstjenester for eldre 2012 – 2015.*

Vedlagt følger utskrift av møtebok fra eldrerådets behandling (vedlegg 2).

Komité helse- og omsorg gjorde i møte 30.05. 2012, slikt vedtak:

1. *Det avgis høringsuttalelse til NOU 2011:17 – Når sant skal sies om pårørendeomsorg i samsvar med rådmannens bemerkninger (pkt 3) i saksfremlegget.*
2. *Asker kommune understreker viktigheten av at omprioriteringer mellom brukergupper*

gjennomføres, og endringer iverksettes før kommunene gis økt helhetlig ansvar.

3. *Asker kommune anbefaler oppstart i pilotkommuner, for derigjennom å få oversikt over menneskelige og økonomiske konsekvenser.*
4. *Asker kommune ønsker å beholde muligheten for lokale tilpasninger og foreslår at statlige satser blir veiledende.*
5. *Asker kommune ønsker å opprettholde dagens praksis ved at stønad utbetales til bruker*

Vedlagt følger utskrift av møtebok fra komitéens behandling (vedlegg 3).

Supplert med det som fremkommer i vedtaket i komité helse- og omsorg avgis det følgende høringsuttalelse:

Det utredningsarbeidet som er gjennomført berører viktige behov og tjenester, både som et ledd i oppfølgingen av St. meld. 25, og som et ledd i utviklingen av det helhetlige og overordnede ansvar kommunen er pålagt ved vedtakelsen av lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Utredningen viser også behovet for – og betydningen av - samspill og koordinering mellom statlige og kommunale ordninger som grunnlag for å ta hensyn til alle de mekanismer som berøres i utredningen. Rådmannen mener at partene gjennom erfaringene med utviklingen av samarbeidet i NAV, og gjennom det forestående samarbeidet knyttet til samhandlingsreformen, bør ha god forutsetninger for å kunne gi de brukergrupper, som er påpekt som prioritert i utredningen, gode tjenester.

I høringsbrevet er det pekt på utvalget ble pålagt å utrede en modell innen dagens økonomiske ramme. Utvalget har redegjort for denne, men har fremmet et alternativ forslag som utvalgets anbefaling.

De foreslåtte modellene har til felles at de viderefører ansvarsdelingen mellom trygdeordninger og kommunale ordninger. I denne sammenheng er det avgjørende at trygdeordningene ikke fungerer slik at de medfører økt press på de tjenestene som det er tillagt kommunene å yte – uten at kommunene blir økonomisk kompensert for dette. Vi ser at dette blir krevende fordi ordningene skal ivareta mange hensyn, både på kort og lang sikt. Det blir avgjørende for kommunen at eventuelle langsiktige spareeffekter ikke forskutteres og tas fra reduserte overføringer til kommunene.

Rådmannen mener modellen som er beskrevet innen dagens økonomiske rammer i prinsippet inneholder de samme elementer som den anbefalte modellen, men den gir et mindre spillerom fordi de økonomiske rammene er snevrere. Dersom det hadde vært anledning til å se en noe større del av virkemiddelapparatet i trygdelovgivningen inn i denne modellen, kunne også dette vært et alternativ. Det konstateres imidlertid at dette ikke er utredet. Rådmannen kan derfor ikke se at det er grunnlag for å kommentere denne. Til det fremstår det anbefalte alternativ som vesentlig bedre.

I høringsbrevet bes det om en uttalelse til fordelingsmessige, rettslige, økonomiske og administrative konsekvenser. Rådmannen har følgende bemerkninger:

Fordelingsmessige forhold.

Rådmannen er enig i de overordnede hensyn som legges til grunn for prioritering mellom grupper. En utvidelse av pleiepengeordningen for å gi større økonomiske sikkerhet og forutsigbarhet for barnefamilier.

Det foreslås at den nye omsorgsstønaden skal erstatte nåværende hjelpestønad og omsorgslønn. Det er forutsatt at ordningen skal kunne kombineres med andre kommunale ordninger. Det er lagt opp til at omsorgsstønaden skal bli ”sterkere” og mer målrettet. Rådmannen er prinsipielt enig i at det legges opp en en sterkere grad av målretting, men peker samtidig på at det er krevende å gjøre en endring i bestående ordninger. I dette tilfellet kan flere som får mindre ytelser kan oppfatte å bli fratatt disse. Samtidig skjer en endring fra at de midlene som nå tildeles bruker, i den foreslåtte ordningen vil bli overført til den som yter bistanden. Rådmannen er opptatt av at en ikke undervurderer kompleksiteten i å gjennomføre slike endringer. Dette omfatter grupper som allerede er presset. Det er derfor viktig at den enkelte får tid til å tilpasse seg endringene, og å finne ordninger og løsninger gjennom det nye systemet som kompenserer for det som kan oppfattes som reduserte tjenester. I motsatt fall vil presset på andre kommunale tjenester øke. I realiteten er det bare kommunene som sitter på virkemidler i denne sammenheng. Dersom det legges opp til gode overgangsordninger vil ulempene for den enkelte kunne bli redusert/fjernet.

Generelt er det en erfaring at kommunale ordninger utgjør den delen av ”sikkerhetsnettet” som skal fange opp de innbyggere som de øvrige målrettede ordningene ikke ivaretar. Ved dette blir det en utfordring at de fordelingsmekanismer som er lagt inn ikke skaper nye grupper som faller ut av de systemer som er etablert. Dette kan lett bli følgen når tiltakene har så vidt bred brukergruppe kombinert med at det er mange samfunnshensyn som skal ivaretas. Spesielt er det viktig at staten tar et reelt og overordnet ansvar for at arbeidsmarkedet fungerer på en god måte.

Økonomiske forhold.

Erfaring tilsier at ordninger som har bestått i lengre tid, og som inngår som elementer i helhetlige pakker, er følsomme også for mindre endringer. Skal de prinsipielt riktige ”grepene” som ligger i utvalgets forslag kunne gjennomføres, vil en enighet om prosess og rammer for å gjennomføringen være avgjørende. For kommunen er det avgjørende at kunnskap om eksisterende kostnader, og beregninger av fremtidige kostnader, legges til grunn for finansiering av ordningene. I den sammenheng må det legges vesentlig vekt på at eventuelle økte utgifter i en overgangsperiode blir kompensert. Kommunen vil også ha utgifter til de veiledningsordninger som etableres, selv om også disse på noe sikt vil kunne ha som resultat at utgiftene blir redusert, alternativt at kvaliteten på tjenesten blir bedre.

Utvalget viser i utredningen at de har sett de økonomiske utfordringene som gjennomføringen av modellen vil medføre for kommunene. Det er imidlertid ingen helhetlig vurdering av hvorledes disse utfordringene skal løses. Rådmannen har imidlertid tro på at både kommunene og staten sitter med oversikt og innsikt som gjør det mulig å bergne kostnader og effekter. Også KS må forventes å ta en aktiv rolle i de utredninger og konsultasjoner som kreves for å få frem et godt grunnlag for å beregne de økonomiske konsekvensene for kommunene.

Rettslige-/administrative konsekvenser.

Rettighetsfesting og lovbestemte ordninger krever kompetanse. Kommunen har etter hvert betydelig erfaring med at det kreves juridisk kompetanse og kapasitet ved tildeling av tjenester for å dekke innbyggernes behov i henhold til gjeldende lovverk. Mer helhetlige ordninger

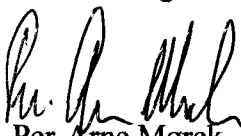
skjerper dette kravet. Dette medfører også behov for tilgang til veiledningsmateriale om forståelsen av regelverket og de forhold som vektlegges ved tildeling og klagebehandling.

Behovet for koordinering av tjenester og oppfølging av pårørendekontrakten er et ledd i utviklingen av helhetlig ansvar for å dekke brukernes behov. Også her har kommunen erfaring for at dette kan gi gode effekter, men også med at dette gir krevende faglige utfordringer. Det kreves samhandling mellom flere fagområder og på tvers av lovverk. Det økte fokuset på tvers av tradisjonelle fag, tilsier også behov for videre- og etterutdanning der staten i større grad må inn med midler for å sikre at målene med reformen blir oppnådd. Generelt må staten ta et betydelig ansvar for at kommunens behov for fagpersonell blir dekket. Det må være nært samarbeid og dialog mellom de som har ansvar for utdanningen og de som kjenner de behov og utfordringer personalet skal dekke i henhold til gjeldende regler og faglige standarder. Kommunen legger stor vekt på etter- og videreutdanning i egen regi. I tråd med det som er akseptert innen oppvekstsektoren må det følge etter- og videreutdanningsmidler med for å sikre gjennomføring av så vidt komplekse endringer.

Utvalget peker på behovet for at det gis en lovhjemmel og retningslinjer for kommunens kvalitetssikring av tjenestene. Grunlaget for oppfølging av ansvaret for at tjenestene blir levert i samsvar med gjeldende lovverk, legges i prosessen knyttet til kartlegging av behov og innvilgelse av tjenesten. Samtidig er kontroll og oppfølging en selvstendig oppgave. Den blir krevende som følge av at også den er betinget av oppdatert og bred faglig kunnskap.

Det er pekt på at modellen som foreslås av utvalget krever endringer i permisjonsrettigheter og rett til fridager og vikar ved sykdom. Samspillet mellom arbeidsmiljølov, trygdelovgivning og pensjonrettigheter knyttet til de deler av reformen som er ment å kompensere bortfall av ordinære lønnsinntekter, må følges opp. Også på dette området må det følges opp med utredninger som dokumenterer den faktiske situasjonen og derved konsekvensene dersom slik oppfølging ikke blir ivaretatt.

Med vennlig hilsen

Per-Arne Mørck
Rådgiver

Vedlegg 1: Saksfremlegg utarbeidet av rådmannen til behandlingen i folkevalgte organer.

Vedlegg 2: Saksprotokoll fra eldrerådets møte 16.05. 2012, sak 13/12 – Høring; NOU 2011:17, Når sant skal sies om pårørendeomsorg – fra usynlig til verdsatt og inkludert.

Vedlegg 3: Saksprotokoll fra komité helse- og omsorgs møte 30.05. 2012, sak 20/12.